

การพัฒนาเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมขิม
ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

THE DEVELOPMENT OF THAI MUSIC INSTRUCTIONAL HANDOUTS
ENTITLED "STRING BAND WITH DULCIMER COMBINATION FOR
MATTHAYOMSUKSA 3 STUDENTS SAMPHRANWITTHAYA
SCHOOL SAMPHRAN DISTRICT, NAKHONPATHOM PROVINCE

กาญจนา จิ่งเจริญ¹, มนัส วัฒนไชยยศ² และบรรจง ชลวิโรจน์³
Kanchana Jongprasert¹, Manut Wattanachaiyot² and Banchong Chonwirot³

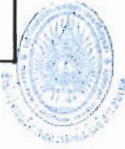
หลักสูตรศิลปศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา¹
รองศาสตราจารย์ประจำ สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา²
ผู้ช่วยศาสตราจารย์ประจำ สาขาวิชาดนตรี มหาวิทยาลัยราชภัฏบ้านสมเด็จเจ้าพระยา³

บทคัดย่อ

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ของการวิจัยเพื่อ 1) พัฒนาเอกสารประกอบการสอนวิชา
ดนตรีไทยเรื่องวงเครื่องสายประสมขิม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ตามเกณฑ์ประสิทธิภาพ
80/80 2) เปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนก่อนเรียนและหลังเรียนโดยใช้เอกสาร
ประกอบการสอนวิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมขิม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 กลุ่ม
ตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปี
การศึกษา 2555 โรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 30
คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรีไทย เรื่องวง
เครื่องสายประสมขิม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 และแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน
สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน และการ
ทดสอบค่าที

การศึกษาพบว่า

1. เอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมขิมที่จัดทำ
ขึ้นมีประสิทธิภาพมีประสิทธิภาพ 89.28/86.25สูงกว่าเกณฑ์มาตรฐาน 80/80
2. ผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนที่ระดับหลังเรียนโดยใช้เอกสารประกอบการสอนวิชา
ดนตรีไทยเรื่องวงเครื่องสายประสมขิม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 สูงกว่าก่อนเรียนอย่างมี
นัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.5

คำสำคัญ

เอกสารประกอบการสอน, เกณฑ์ประสิทธิภาพ, วงเครื่องสายประสมขิม

ABSTRACT

The purposes of this research were 1) to develop Thai music instructional handouts entitled “String Band with Dulcimer Combination for Matthayomsuksa 3 Students on basis of 80/80 efficiency criterion, and 2) to compare pre-test and post-test scores after the students were taught with music instructional handouts. The sample group included 30 Matthayomsuksa 3 students at Samphan Wittaya school, Sampran District, Nakhonpathom Province in the 1st semester of academic year 2012. The research instruments included Thai music instructional handouts and learning achievement test. Data was statistically analyzed by percentage, arithmetic means, standard deviation, and t-test.

The findings revealed as follows

1. The efficiency of Thai music instructional handouts entitled “String Band with Dulcimer Combination for Matthayomsuksa 3 Students” measured 89.28/86.25 higher than the criterion 80/80.

2. The post-test was significantly higher than the pre-test scores at 0.5

Keywords

Instructional Handouts, String Band with Dulcimer Combination, Efficiency Criterion.

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษานับได้ว่าเป็นปัจจัยสำคัญในการพัฒนาคุณภาพชีวิตมนุษย์ ดังจะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ ตามหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดการศึกษาเป็นกระบวนการเรียนรู้เพื่อความเจริญงอกงามของบุคคลและสังคม โดยการถ่ายทอดความรู้ การฝึกปฏิบัติ การอบรม การสืบสานทางวัฒนธรรม การสร้างสรรค์ความก้าวหน้าทางวิชาการ การสร้างองค์ความรู้อันเกิดจากการจัดสภาพแวดล้อม เป็นสังคมแห่งการเรียนรู้ และเป็นปัจจัยเกื้อหนุนให้บุคคลเกิดการเรียนรู้

อย่างต่อเนื่องตลอดชีวิต การจัดการศึกษาต้องเป็นไปเพื่อพัฒนาคนไทยให้เป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ทั้งร่างกาย จิตใจ สติปัญญา ความรู้ และคุณธรรม ให้มีจริยธรรมในการดำรงชีวิตที่สามารถอยู่ร่วมกับผู้อื่นได้อย่างมีความสุข เป็นการจัดการศึกษามุ่งเน้นความสำคัญทั้งด้านความรู้ ความคิด ความสามารถ คุณธรรม กระบวนการเรียนรู้ และที่มีความรับผิดชอบต่อสังคม เพื่อพัฒนาคนให้มีความสุข โดยยึดหลักผู้เรียนเป็นสำคัญ ซึ่งทุกคนมีความสามารถที่จะเรียนรู้และพัฒนาตนเองได้ ส่งเสริมให้ผู้เรียนพัฒนาตามธรรมชาติ และเต็มศักยภาพ

หลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช 2551 ได้กำหนดสาระ และมาตรฐานการศึกษาขั้นพื้นฐานในกลุ่มสาระการเรียนรู้ ศิลปะ สาระที่ 2 ดนตรี เพื่อให้การจัดการเรียนการสอนบรรลุเป้าหมายตามมาตรฐานคือ มาตรฐาน ศ 2.1 เพื่อให้ผู้เรียนเข้าใจ และแสดงออกทางดนตรีอย่างสร้างสรรค์ วิเคราะห์ วิพากษ์วิจารณ์คุณค่า ถ่ายทอดความรู้สึก ความคิดต่อดนตรีอย่างอิสระ ชื่นชม และประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวัน มาตรฐาน ศ 2.2 เข้าใจความสัมพันธ์ระหว่างดนตรี ประวัติศาสตร์ และวัฒนธรรม เห็นคุณค่าของดนตรีที่เป็นมรดกทางวัฒนธรรม ภูมิปัญญาไทย และภูมิปัญญาท้องถิ่น

ดนตรีนับเป็นมรดกทางวัฒนธรรมที่มีความชัดเจนมากอย่างหนึ่ง โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสังคมไทย ดนตรีได้มีส่วนเกี่ยวข้องกับชีวิตมนุษย์อย่างยากที่จะแยกออกจากกัน นับตั้งแต่เกิดที่มีเพลงสำหรับขับกล่อมลูกเพื่อให้มีความสุขจากเสียงดนตรี จนถึงวันตายที่ต้องใช้เสียงดนตรีเพื่อสวดส่งวิญญาณไปสู่ที่ดีที่สุด ดนตรินับได้ว่าเป็นปัจจัยหนึ่งที่สำคัญ และเป็นส่วนที่ปรุงแต่งจิตให้ มีความสมบูรณ์ควบคู่ไปกับร่างกายของมนุษย์ ดนตรีได้เข้าไปเกี่ยวข้องกับการศึกษาเพราะเหตุที่ว่าดนตรีเกี่ยวข้องกับการพัฒนาวัฒนธรรมซึ่งมีความใกล้ชิดกับจริยศาสตร์ในการที่จะขัดเกลาจิตใจคนในสังคมและคนในชาติให้สามารถอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุข ดนตรีจึงมีความสำคัญมากต่อกระบวนการศึกษาของชีวิต เพราะเหตุผลที่ว่า เรียนดนตรี ก็เพื่อพัฒนาคุณภาพคน แล้วคนออกไปพัฒนาคุณภาพของชาติสืบต่อไป ในบรรดาวิทยาการทั้งหลายนั้น แบ่งออกได้ 2 ประเภท คือ วิชาที่เป็นศาสตร์ และวิชาที่เป็นศิลป์ แต่สำหรับดนตรินั้นจัดได้ว่าเป็นไปได้ทั้งสองประเภทรวมกัน กล่าวคือ วิชาที่เป็นศาสตร์ โดยกล่าวเป็นเรื่องของความรู้ต่าง ๆ ทางภาคทฤษฎีและการปฏิบัติ เป็นการเรียนรู้ การศึกษา การหาเหตุผล การอ่าน การท่อง การจำ การลอกเลียนแบบ เป็นต้น และวิชาที่เป็นศิลป์ นั้นเป็นเรื่องของความสวย ความงาม ความไพเราะที่เกิดจากการดัดแปลงหรือลอกเลียนมาจากธรรมชาติของมนุษย์ ดังนั้นจึงเห็นได้ว่าสิ่งต่าง ๆ ที่กล่าวมาทั้ง 2 ประเภทนี้เป็นเรื่องของ ดนตรี เช่นเดียวกัน

การจัดการเรียนรู้ในกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ ประกอบด้วย 3 กลุ่มสาระคือ สาระทัศนศิลป์ สาระดนตรี สาระนาฏศิลป์ มุ่งเน้นการส่งเสริมให้ผู้เรียนมีความคิดริเริ่มสร้างสรรค์ มีจินตนาการทางศิลปะ ชื่นชมในความงาม ทางสุนทรียภาพ ความมีคุณค่าซึ่งมีผลต่อคุณภาพชีวิตมนุษย์ ดังนั้น กิจกรรมศิลปะสามารถนำไปใช้ในการพัฒนาผู้เรียนโดยตรงทั้งด้านร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์และสังคม ตลอดจนนำไปสู่การพัฒนาสิ่งแวดล้อม ส่งเสริมและสนับสนุนให้ผู้เรียนมีความเชื่อมั่นในตนเองและแสดงออกในเชิงสร้างสรรค์พัฒนากระบวนการรับรู้ทางศิลปะ การสังเกตรายละเอียด สามารถค้นพบศักยภาพของตนเองอันเป็นพื้นฐานในการศึกษาต่อ หรือประกอบอาชีพได้ด้วยการมีความรับผิดชอบ มีระเบียบวินัย สามารถทำงานร่วมกันได้อย่างมีความสุข (กรมวิชาการ, กระทรวงศึกษาธิการ, 2544, หน้า 129-130)

การจัดการเรียนรู้ สาระดนตรี วิชาดนตรีไทย เรื่อง วงเครื่องสายประสมขิม ของโรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ในช่วงเวลาที่ผ่านมานี้นักเรียนยังขาดพื้นฐานในด้านความรู้และทักษะการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย ทั้งนี้อาจเป็นเพราะการจัดการจัดการเรียนการสอนด้านต่าง ๆ ของครูขาดความรู้ ความใจเกี่ยวกับการวางแผนที่เป็นไปตามลำดับขั้นตอน และกระบวนการในการปฏิบัติเครื่องดนตรีที่ถูกต้องเพื่อที่จะใช้ในการจัดการเรียนการสอนให้กับนักเรียนและโรงเรียนสามพรานวิทยาอำเภอสามพรานจังหวัดนครปฐม จัดวิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมขิม เป็นวิชาเพิ่มเติมเพื่อเปิดโอกาสให้นักเรียนได้เลือกเรียนตามความสนใจและความถนัดในด้านการปฏิบัติเครื่องดนตรีไทย แต่ปัญหาที่พบ คือ นักเรียนไม่มีโอกาสได้ทดลองฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีได้อย่างครบทุกชนิด เพื่อให้พบว่าตนนั้นมีความสนใจหรือถนัดเครื่องดนตรีชนิดใด เนื่องจากเวลาเรียนไม่เพียงพอให้ครูได้แนะนำนักเรียนได้รู้จักเครื่องดนตรีชนิดต่าง ๆ หรือจำนวนเครื่องดนตรีนั้นไม่เพียงพอกับจำนวนนักเรียน ผู้เรียนจึงต้องเลือกเรียนเครื่องดนตรีตามที่ครูผู้สอนมีความถนัด หรือเลือกเครื่องดนตรีที่มีจำนวนพอเพียงกับผู้เรียน ซึ่งผู้เรียนอาจไม่สนใจและไม่มี ความถนัดหรือไม่ชอบเครื่องดนตรีที่ตนเองต้องปฏิบัติ และเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสาย-ประสมขิม จึงเป็นอีกทางเลือกหนึ่งที่จะช่วยลดสภาพปัญหาของผู้สอน ที่ตอบสนองให้ผู้เรียนได้อย่างทั่วถึงในด้านการเรียนรู้และสามารถตอบสนองความต้องการเปิดโอกาสให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการเรียนการสอน และเหมาะสมกับนักเรียนในระดับมัธยมศึกษาตอนต้นที่ต้องการเรียนรู้ด้วยตนเองที่ชอบค้นคว้า ประกอบกิจกรรมต่าง ๆ อย่างอิสระ ซึ่งการเรียนรู้ที่เป็นไปตามลำดับขั้นตอนนั้นเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ เป็นการเรียนวิธีทำความเข้าใจด้วยตนเองอย่างมีความสุข ครูสามารถชี้แนะหรือดูแลนักเรียนได้อย่างทั่วถึงทุกคน ทำให้ผู้เรียนสนใจการเรียนรู้สิ่งต่างๆ ที่มากขึ้น

จากสภาพการณ์ดังกล่าว ผู้วิจัยมีความประสงค์ที่จะพัฒนาเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรีไทย เรื่อง วงเครื่องสายประสมขิม ให้เหมาะสมกับระยะเวลาการเรียนรู้ เพื่อใช้ในการจัดการเรียนรู้ให้ดียิ่งขึ้น และเป็นแนวทางในการจัดการเรียนรู้ให้ผู้เรียนได้บรรลุจุดมุ่งหมาย และจุดประสงค์การเรียนรู้ ผู้วิจัยจึงได้นำนวัตกรรมทางการสอนมาใช้ โดยสร้างเป็นเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรีไทย เรื่อง วงเครื่องสายประสมขิม สอนควบคู่กับแผนการจัดการเรียนรู้ที่เน้นนักเรียนเป็นสำคัญโดยทักษะกระบวนการกลุ่มและทักษะการปฏิบัติ เพราะเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรีไทย เรื่อง วงเครื่องสายประสมขิม สามารถเป็นสื่อการเรียนรู้ที่นักเรียนสามารถเรียนรู้ด้วยตนเองและผู้เรียนมีโอกาสทดลองฝึกปฏิบัติเครื่องดนตรีไทยหลาย ๆ ชนิด ได้ตามความต้องการและมีความรู้เกี่ยวกับเครื่องดนตรีนั้นด้วย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

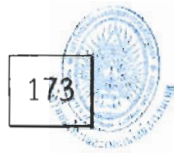
1. เพื่อศึกษาประสิทธิภาพของ เอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมขิม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
2. เพื่อเปรียบเทียบผลสัมฤทธิ์ด้านความรู้และด้านทักษะปฏิบัติดนตรีไทย วิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมขิม ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรีไทยเรื่อง วงเครื่องสายประสมขิมที่มีประสิทธิภาพสามารถนำมาใช้ในการเรียนการสอนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ของโรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม
2. เป็นประโยชน์สำหรับครูผู้สอนวิชาดนตรีไทย ระดับมัธยมศึกษาตอนต้น และหน่วยงานที่มีหน้าที่ด้านการจัดการศึกษา ใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการเรียนการสอนดนตรีไทย เรื่อง วงเครื่องสายประสมขิม ให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

สุนณา พุ่มประพาฬ (2540, บทคัดย่อ) รายงานการศึกษาการพัฒนาการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ของครู โรงเรียน วชิรปราการวิทยาคม อำเภอเมือง จังหวัดกำแพงเพชรมีครูอาจารย์ที่สมัครใจทดลองการจัดการเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง 6 รายวิชา คือ วิชาภาษาไทย ท102 ด้วยวิธีเรียน

แบบร่วมมือและบทเรียนสำเร็จรูป วิชาชีววิทยา ว 044 ด้วยวิธีเรียนรู้ด้วยตนเองจากเอกสารประกอบการเรียนการสอน วิชาคณิตศาสตร์ ค011 ด้วยบทเรียนสำเร็จรูป วิชาพระพุทธศาสนา ส 048 ด้วยระบบฐานกิจกรรมและการเรียนรู้เพื่อรู้แจ้ง วิชาวิทยาศาสตร์ ว 204 ด้วยวิธีแบบ สสวท. และวิชาภาษาอังกฤษหลัก 6 อ 012 ด้วยการเรียนรู้เพื่อรู้แจ้ง จำนวน 6 คนและนักเรียนจำนวน 300 คน โดยเป็นกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง หลังจากนั้นได้ขยายผลการทดลองโดยดำเนินการพัฒนากระบวนการ การเรียนการสอนที่เน้นนักเรียนเป็นศูนย์กลาง ในปีการศึกษา 2540 ผลการศึกษาพบว่าในด้านผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนกลุ่มทดลองหลังดำเนินการสูงกว่าก่อนดำเนินการอย่างมีนัยสำคัญที่ .05 ทุกรายวิชา และโดยภาพรวมทั้งโรงเรียนหลังดำเนินการนักเรียนส่วนใหญ่มีผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนสูงขึ้น

ขอบเขตของการวิจัย

ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้ คือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ปีการศึกษา 2555 จำนวน 121 คน

2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาและพัฒนาเครื่องมือให้ได้ประสิทธิภาพคือ นักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 จำนวน 30 คน ด้วยวิธีการเลือกแบบเจาะจง จำนวน 30 คน เพื่อให้ได้นักเรียนที่มีระดับผลการเรียน เก่ง ปานกลาง และอ่อน เพื่อแบ่งเป็นกลุ่มพัฒนาเครื่องมือให้ได้ประสิทธิภาพคือ

กลุ่มที่ 1 นักเรียนจำนวน 10 คน ทดลองเพื่อปรับปรุงเครื่องมือ

กลุ่มที่ 2 นักเรียนจำนวน 10 คน ทดลองเพื่อหาแนวโน้มประสิทธิภาพ

เครื่องมือ

กลุ่มที่ 3 นักเรียนจำนวน 10 คน ทดลองเพื่อหาประสิทธิภาพเครื่องมือ

3. เนื้อหาที่ใช้ในการเรียนมีทั้งทางภาคทฤษฎีและปฏิบัติ ประกอบด้วย

หน่วยที่ 1 เรื่อง เครื่องสายไทย

หน่วยที่ 2 วงเครื่องสายประสมซิม

หน่วยที่ 3 ฝึกปฏิบัติดนตรีไทยกับวงเครื่องสายประสมซิม

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเอกสารประกอบการสอนในรายวิชาดนตรีไทยเรื่องวงเครื่องสายประสมขิม

1. เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมขิม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 3 หน่วย

หน่วยที่ 1 เรื่อง วงเครื่องสายไทย

หน่วยที่ 2 เรื่อง วงเครื่องสายประสมขิม

หน่วยที่ 3 เรื่อง ฝึกปฏิบัติเพลงไทยกับวงเครื่องสายประสมขิม

2. แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน วิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมขิมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ผู้วิจัยจัดทำขึ้นเป็นแบบปรนัย 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ

การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมขิม สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ซึ่งมีกระบวนการสร้างดังนี้

ขั้นที่ 1 ศึกษารายละเอียดของเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมขิมสำหรับนักเรียน ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม

ขั้นที่ 2 ศึกษาหลักสูตรแกนกลางการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2551 สารระการเรียนรู้อัตถิละวิชาเพิ่มเติม วิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมขิม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ใช้อยู่ในปัจจุบัน กำหนดเนื้อหาสำหรับสร้างเอกสารประกอบการสอน

ขั้นตอนที่ 3 ปรับปรุงแก้ไขเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรีไทยเรื่องวงเครื่องสายประสมขิม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ตามที่ผู้ทรงคุณวุฒิ 3 ท่านได้เสนอแนะไว้ในด้านต่าง ๆ

ขั้นที่ 4 ทดสอบประสิทธิภาพเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรีไทย เรื่อง วงเครื่องสายประสมขิม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 โรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยวิธีการนำเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรีไทย เรื่อง วงเครื่องสายประสมขิม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ที่ปรับปรุงแล้วไปใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ในช่วงระยะเวลาของภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 ซึ่งเอกสารประกอบการสอนที่ปรับปรุงแล้วนำมาใช้ในเวลาที่กำหนด 18 ชั่วโมง

ขั้นที่ 5 นำเอกสารประกอบการเรียนวิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมขิมที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพและได้ปรับปรุงแก้ไขแล้วนั้นได้ทดลองใช้กับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ก่อนนำไปทดลองใช้โดยเริ่มทำการทดสอบก่อนเรียนจากนั้นให้นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบวิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมขิม ขณะที่นักเรียนศึกษาเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสาย-ประสมขิม ครูชกถามแนะนำเพิ่มเติมเมื่อเสร็จบทเรียนแล้วให้นักเรียนทำแบบทดสอบหลังเรียน ก่อนนำไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างโดยนำผลการทดสอบมาพิจารณาโดยใช้เกณฑ์ 80/80

80 ตัวแรก หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนนักเรียนที่เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอนวิชา ดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมขิมชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมที่สามารถทำแบบทดสอบประจำหน่วยของเอกสารประกอบการเรียนได้ถูกต้อง โดยเฉลี่ยร้อยละ 80

80 ตัวหลัง หมายถึง ค่าเฉลี่ยร้อยละของคะแนนเมื่อนักเรียน เรียนด้วยเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมขิม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ที่สามารถทำแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังบทเรียนได้ถูกต้อง โดยเฉลี่ยร้อยละ 80

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียน

การสร้างแบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของเอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรีไทยเรื่อง วงเครื่องสายประสมขิม ชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม เป็นแบบทดสอบแบบเลือกตอบ 4 ตัวเลือก ผู้วิจัยได้ดำเนินการสร้างและหาคุณภาพตามลำดับขั้นตอน ดังนี้

1. ศึกษาทฤษฎี และวิธีการสร้าง แบบทดสอบวัดผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนแบบอิงเกณฑ์ (บุญชม ศรีสะอาด, 2545, หน้า 112)
2. วิเคราะห์หลักสูตร เนื้อหา และจุดประสงค์การเรียนรู้ในรายวิชาที่สอน
3. สร้างข้อทดสอบแบบปรนัย ชนิดเลือกตอบ 4 ตัวเลือก จำนวน 60 ข้อ โดยให้ครอบคลุมเนื้อหาและจุดประสงค์การเรียนรู้
4. นำแบบทดสอบที่สร้างขึ้นเสนอต่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 3 คน เพื่อพิจารณาความเที่ยงตรงของเนื้อหาความเหมาะสมของภาษาและข้อคำถามแล้วนำไปปรับปรุงตามข้อเสนอแนะของผู้ทรงคุณวุฒิ

5. นำแบบทดสอบเสนอผู้ทรงคุณวุฒิเพื่อประเมินความสอดคล้องระหว่างแบบทดสอบกับผลการเรียนรู้ที่คาดหวัง โดยมีเกณฑ์การให้คะแนน ดังนี้

ให้ + 1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้ 0 เมื่อไม่แน่ใจว่าข้อสอบนั้นวัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้

ให้ -1 เมื่อแน่ใจว่าข้อสอบนั้นไม่วัดตามจุดประสงค์การเรียนรู้

6. วิเคราะห์ข้อมูลหาดัชนีความสอดคล้องระหว่างข้อคำถามกับจุดประสงค์การเรียนรู้ โดยใช้สูตร IOC เพื่อหาผลรวมของคะแนนในข้อสอบแต่ละข้อ ของผู้ทรงคุณวุฒิทั้งหมด แล้วนำมาหาค่าเฉลี่ยเพื่อดูดัชนีความสอดคล้อง และพิจารณาคัดเลือกข้อสอบที่มีคะแนนเฉลี่ยตั้งแต่ 0.50 ถึง 1.00

7. นำแบบทดสอบมาปรับปรุงแล้วนำไปทดลองใช้กับนักเรียนที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง คือ นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม จำนวน 121 คน

8. หาค่าความเชื่อมั่นแบบทดสอบทั้งฉบับ โดยใช้สูตรของ โลเวทท์ (Lovett) ผลการวิเคราะห์ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบทั้งฉบับเท่ากับ 0.89

9. พิมพ์ข้อสอบที่ผ่านการตรวจสอบคุณภาพแล้วใช้เป็นข้อสอบฉบับสมบูรณ์เพื่อใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มตัวอย่าง ต่อไป

เครื่องมือที่ใช้ในการทดลองได้แก่

1. เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมฆ้อง สำหรับนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม ซึ่งได้ดำเนินการหาประสิทธิภาพ และได้ตามเกณฑ์มาตรฐาน

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงกึ่งทดลอง มีวัตถุประสงค์เพื่อพัฒนาเอกสารประกอบการสอน ในราย วิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมฆ้อง สำหรับนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ภาคเรียนที่ 1 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนสามพรานวิทยา อำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐม โดยดำเนินการดังต่อไปนี้ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1. เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล

2. วิธีดำเนินการสร้างเครื่องมือ

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

5. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล

สรุปผลการวิจัย

1. เอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมขิมที่จัดทำขึ้นมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐาน 80/80 สรุปผลการทดลองดังนี้

ใช้กับนักเรียนจำนวน 3 คนมีประสิทธิภาพ 80.47/80.83 หมายความว่านักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 80.47 และสามารถทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 80.83 แสดงว่าเอกสารประกอบการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

ใช้กับนักเรียนจำนวน 7 คน มีประสิทธิภาพ 85.00/83.93 หมายความว่านักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียน ได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 85.00 และสามารถทดสอบหลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 83.93 แสดงว่าเอกสารประกอบการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

ใช้กับนักเรียนจำนวน 30 คน มีประสิทธิภาพ 89.28/86.25 หมายความว่านักเรียนสามารถทำแบบฝึกหัดระหว่างเรียนได้คะแนนเฉลี่ย คิดเป็นร้อยละ 89.28 และสามารถทดสอบ หลังเรียนได้คะแนนเฉลี่ยคิดเป็นร้อยละ 86.25 แสดงว่าเอกสารประกอบการสอนมีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

2. ความก้าวหน้าทางการเรียนของนักเรียน ระดับชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ปีการศึกษา 2555 โรงเรียนสามพรานวิทยาอำเภอสามพราน จังหวัดนครปฐมโดยใช้เอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมขิม โดยวิเคราะห์จากค่าดัชนีประสิทธิผล (E.I) นักเรียน มีความก้าวหน้า 0.62 สูงกว่าเกณฑ์ที่กำหนด 0.50

3. แบบสอบถามความคิดเห็นผู้เชี่ยวชาญ มหาวิทยาลัยราชภัฏสวนสุนันทา ครูผู้เชี่ยวชาญ กระทรวงศึกษาธิการเกี่ยวกับเอกสารประกอบการสอน วิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมขิมข้อที่มีค่าเฉลี่ยร้อยละสูงสุดคือ 4.93 ในรายการข้อที่ 8 สามารถนำไปใช้สอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิเคราะห์ข้อมูลการจัดกิจกรรมการสอนวิชาดนตรีไทย โดยใช้เอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสายประสมขิม ปรากฏว่าผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนหลังเรียนของนักเรียนนั้นมีผลทางการเรียนดีขึ้นทั้งยังสามารถนำประสบการณ์การเรียนรู้ที่ได้รับไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ กล่าวคือ

1. การเรียนด้วยเอกสารประกอบการสอน นักเรียนจะต้องศึกษาและปฏิบัติกิจกรรมต่าง ๆ ตามเนื้อหาในเอกสารประกอบการสอนจึงทำให้เกิดการเรียนรู้และฝึกทักษะด้วยตนเองได้โดยศึกษา จากเอกสารให้เกิดความเข้าใจนำไปสู่การปฏิบัติให้เกิดทักษะได้อย่างดี ส่งเสริมให้ทำงานได้อย่างมีระบบรู้จักการทำงานในระบบกลุ่มมีความสามัคคีและผลสัมฤทธิ์การเรียนมีความก้าวหน้าดียิ่งขึ้นทำให้ผู้เรียนเกิดความตระหนักในคุณค่าของวิชาดนตรี บังเกิดความรัก ความภูมิใจในมรดกทางวัฒนธรรม ทั้งยังส่งผลให้นักเรียนมีกำลังใจในการเรียนการสอน รายวิชาอื่นๆอีกด้วย

2. ผลจากการวิเคราะห์ประสิทธิภาพของเอกสารประกอบการสอน ปรากฏว่ามีประสิทธิภาพตามเกณฑ์มาตรฐานที่ตั้งไว้

ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า เอกสารประกอบการสอนวิชาดนตรีไทย เรื่องวงเครื่องสาย ประสมขิมนั้นสามารถพัฒนาการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

ข้อเสนอแนะสำหรับงานวิจัยครั้งต่อไป

1. ครูผู้สอนควรศึกษาหลักสูตรเพื่อให้เกิดความเข้าใจในองค์ประกอบต่าง ๆ ได้แก่ จุดมุ่งหมายของหลักสูตร จุดมุ่งหมายของกลุ่มวิชา คำอธิบายรายวิชาจุดประสงค์รายวิชา เพื่อจะได้นำมาใช้ในการพัฒนานวัตกรรมการให้สอดคล้องกับหลักสูตร

2. ครูผู้สอน ควรสร้างเอกสารประกอบการสอนไว้ในรายวิชาอื่น ๆ ที่ตนรับผิดชอบเพราะจากการทดลองแสดงให้เห็นว่าการสอนด้วยเอกสารประกอบการสอนเป็นวิธีการสอนแบบหนึ่งซึ่งช่วยให้การเรียนการสอนมีประสิทธิภาพทำให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ด้วยตนเอง

3. การสร้างเอกสารประกอบการสอนควรกำหนดเนื้อหาให้เหมาะสมจะทำให้ผู้เรียนเกิดความสนใจและทำให้เกิดเป็นผลถาวรติดตัวผู้เรียนต่อไปในอนาคต

เอกสารอ้างอิง

กระทรวงศึกษาธิการ. (2544). **หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐานพุทธศักราช 2544.**

กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์การศาสนา.

บุญชม ศรีสะอาด. (2545). **การพัฒนาการสอน.** กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.

สุนนา พุ่มประพาฬ. (2540). **รูปแบบการบริหารที่มีประสิทธิภาพในสถานศึกษา**

ขั้นพื้นฐาน. วิทยานิพนธ์การศึกษาดุซุฎบัณฑิต มหาวิทยาลัยนเรศวร.

สมนึก ภัททิยธานี. (2537). **การวัดผลการศึกษา.** กางลสินธุ์: ประสานการพิมพ์.